

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

dnr Ju2025/01974

Remissyttrande

Slutbetänkandet Ändring av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar (SOU 2025:99)

Förvaltningsrätten har i egenskap av migrationsdomstol, utifrån de aspekter som domstolen har att beakta, följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Utredningen föreslår att det ska införas en särskild lag om återkallelse av permanent uppehållstillstånd för vissa utlänningar. Förvaltningsrätten konstaterar att ett beslut om permanent uppehållstillstånd är ett gynnande förvaltningsbeslut som har stor betydelse och inverkan för den enskilde. Även om det inte finns något generellt förbud mot retroaktiv lagstiftning är det som föreslås ett markant avsteg från den allmänna förvaltningsrättsliga principen att gynnande förvaltningsbeslut inte får ändras till den enskildes nackdel eller återkallas, undantaget vissa specifika situationer. Som framgår av slutbetänkandet måste även andra såväl nationella som internationella rättsliga principer beaktas vid ett genomförande av förslaget. Därtill kan ett sådant skifte vad gäller en grundläggande offentligrättslig princip påverka tilltron till det offentliga och rättssäkerheten i samhället. För att genomföra en sådan genomgripande förändring krävs därmed enligt domstolen mycket djupgående och välgrundade resonemang. Den analys som utredningen redovisar gällande ändring av gynnande förvaltningsbeslut får från denna synvinkel anses anmärkningsvärt grund. Förvaltningsrätten anser vidare att det saknas ett tillräckligt välunderbyggt underlag i fråga om hur, och till vilken grad, det som föreslås uppnår de avsedda syftena. Särskilt med hänsyn till de omfattande verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser som förslaget medför för i synnerhet Migrationsverket och migrationsdomstolarna. Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter avstyrker förvaltningsrätten förslaget.

Vissa praktiska följeffekter av utredningens förslag

Av utredningen framgår att ett av undantagen från huvudregeln om att ett permanent uppehållstillstånd ska återkallas föreslås vara att synnerliga skäl

talat emot. Vidare anges som ett exempel på när synnerliga skäl kan föreligga att en person som sedan flera år varit självförsörjande och etablerad på den svenska arbetsmarknaden och normalt sett kvalificerad för att bli svensk medborgare, men nyligen blivit uppsagd av orsaker utanför hans eller hennes kontroll och därför är *tillfälligt* förhindrad att bli medborgare på grund av att det föreslagna försörjningskravet för medborgarskap inte är uppfyllt. Förvaltningsrätten konstaterar att det i och med föreslaget undantag kommer finnas personer som har kvar sitt permanenta uppehållstillstånd. Av utredningen framgår inte hur de personer som omfattas av undantaget ska agera framåt och om det eventuellt krävs att de framöver ansöker om medborgarskap på nytt eller om det permanenta uppehållstillståndet ska bestå.

I sammanhanget ska även betonas den rätt till uppehållstillstånd som en statusförklaring eller ställning som varaktigt bosatt ger en person. Av utredningen framgår att den rätten bedöms tillgodoses även genom tidsbegränsade uppehållstillstånd. Förvaltningsrätten konstaterar att aktuellt tillvägagångssätt med tillfälliga uppehållstillstånd och eventuell framtida förlängningsansökan riskerar att leda till att även frågan om eventuell återkallelse av statusförklaring utreds vid prövningen.

Konsekvenser för migrationsdomstolarna

Förslagen i slutbetänkandet kommer enligt utredningens konsekvensanalys att generera en avsevärd mål- och kostnadsökning för migrationsdomstolarna. Konsekvensanalysen innehåller emellertid flera betydande osäkerhetsfaktorer. I synnerhet den oklarhet som råder avseende hur många personer som omfattas av de föreslagna bestämmelserna. Det redovisas här ett spann som sträcker sig från "förmodligen" mindre än 100 000 ärenden till potentiellt 185 000 ärenden. Den av utredningen uppskattade överklagandefrekvensen om 60 procent för ärenden om återkallelse av permanent uppehållstillstånd är vidare enligt förvaltningsrätten alltför låg och torde sett till överklagandefrekvensen för liknande ärendetyper inom migrationsområdet i vart fall ligga över 70 procent och sannolikt närmare 90 procent. Sammantaget bedömer förvaltningsrätten att det kommer bli betydligt högre kostnader för domstolarna än vad som redovisas i konsekvensanalysen.

Mot bakgrund av den omfattande påverkan som förslagen kommer att leda till för migrationsdomstolarna vore det även önskvärt med förtydligande reglering avseende handläggningen av målen i domstol, till exempel om det i aktuella mål ska hållas muntlig förhandling och i vilken sammansättning domstolen är domför. Om målen i hög utsträckning behöver avgöras efter muntlig förhandling och med nämndemän kommer det att leda till både avsevärt längre handläggningstider och högre kostnader.

Vad gäller konsekvenser för migrationsdomstolarnas verksamhet i övrigt ansluter sig förvaltningsrätten till det som Domstolsverket anfört i remissyttrandet daterat den 26 november 2025.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att de föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 januari 2027. Med beaktande av de omfattande verksamhetsmässiga

konsekvenser som förslagen innebär för migrationsdomstolarna samt att EU:s migrations- och asylpakt börjar tillämpas fullt ut i juni 2026 anser förvaltningsrätten att ikraftträdandedatumet bör skjutas fram.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Henrik Ardhede. I handläggningen har även rådmannen Kristina Aurell och specialistföredraganden Leon Hansson deltagit. Föredragande har varit förvaltningsrättsfiskalen Elisabeth Svedén.

Henrik Ardhede

/Elisabeth Svedén